

23.6.2020

LsN Tanja Innanen

Hallintovaliokunnalle

U-JATKOKIRJE KOMISSIION EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI ASETUKSEN (EY) N:o 767/2008, ASETUKSEN (EY) N:o 810/2009, ASETUKSEN (EU) 2017/2226, ASETUKSEN (EU) 2016/399, ASETUKSEN 2018/XX (YHTEENTOIMIVUUDESTA ANNETTU ASETUS) JA PÄÄTÖKSEN 2004/512/EY MUUTTAMISESTA JA NEUVOSTON PÄÄTÖKSEN 2008/633/YOS KUMOAMISESTA (VIS-ASETUKSEN JA SIIHEN LIITTYVIEN MUIDEN SÄÄDÖSTEN MUUTTAMINEN JA KUMOAMINEN; U 93/2018 vp)

Komissio antoi 16.5.2018 VIS-asetuksen muutosehdotuksen (KOM (2018) 302 lopullinen). VIS-asetusta koskevan muutosehdotuksen yleistavoitteena oli parantaa turvallisuutta EU:ssa ja sen ulkorajoilla, helpottaa laillisesti matkustavien oikeutta ylittää ulkoraja, liikkua ja oleskella vapaasti Schengen-alueella, jonka sisärajoilla ei suoriteta tarkastuksia, sekä helpottaa Schengen-alueen ulkorajojen valvontaa.

Neuvottelujen aikana on todettu, että asetukseen tarvitaan tarkempia säännöksiä muihin EU-tietojärjestelmiin VIS-järjestelmästä tehtävien automaattisten tarkistusten toteuttamiseksi. Lisäksi VIS-asetuksen muutoksen yhteyteen on todettu välttämättömäksi sisällyttää täydentäviä muutoksia muihin lainsäädäntöinstrumentteihin, joiden avulla varmistetaan yhteentoimivuus muiden EU-tietojärjestelmien kanssa VIS-toimintoihin kuuluvien automaattisten tarkistusten yhteydessä.

Ehdotuksen mukaan VIS-järjestelmä tekisi automaattisia tarkistuksia myös niin sanottuun ECRIS-TCN-järjestelmään, joka on perustettu 17.4.2019 hyväksytyllä asetuksella (EU) 2019/816. ECRIS-TCN-asetus kuuluu oikeusministeriön toimialaan.

ECRIS-TCN-asetuksella perustetaan keskitetty tietojärjestelmä, joka sisältää Euroopan unionin alueella rikoksesta tuomittujen kolmannen maan kansalaisten henkilöllisyyden määrittämistä

koskevia tietoja mukaan lukien sormenjälkitietoja. Järjestelmän avulla jäsenvaltiot voisivat tarkistaa, missä jäsenvaltioissa on kolmannen maan kansalaista koskevia rikostuomioita. Tämä mahdollistaisi yksittäisten rikosrekisteritietoja koskevien pyyntöjen lähettämisen kohdennetusti vain kyseisiin jäsenvaltioihin ja tehostaisi kolmannen maan kansalaisia koskevaa rikosrekisteritietojen vaihtoa.

ECRIS-TCN-asetus täydentää voimassa olevaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä rikosrekisteritietojen vaihdossa, joka perustuu ns. ECRIS-puitepääöksellä perustettuun ECRIS-järjestelmään. Järjestelmässä rikosrekisteritietoja vaihdetaan sähköisesti jäsenvaltioiden välillä (ECRIS, *European Criminal Records Information System*). Voimassa olevassa yhteistyössä rikosrekisteritietoja vaihdetaan EU:n kansalaisista pääasiallisesti rikosasian käsittelyä varten.

VIS asetuksen muutosta koskeva täydentävä sääntely sisältää muutoksia myös ECRIS-TCN-asetukseen, jotta siihen tehtävät automaattiset haut olisivat mahdollisia. Säännökset sisältävät muun muassa uuden käyttötarkoituksen määrittelyn; uuden toimivaltaisen viranomaisen määrittelyn; terrorismirikosten ja ns. ETIAS-asetuksessa (Euroopan matkustustieto ja lupajärjestelmä) lueteltujen rikosten liputtamisvelvollisuuden sekä; uuden saadun osuman käyttötarkoituksen määrittelyn. Neuvottelujen aikana on pyritty siihen, että tämä täydentävä sääntely olisi mahdollisimman yhdenmukainen ns. ETIAS-sääntelyn kanssa. Ehdotettu VIS asetuksen sääntely mahdollistaisi kansallisten rikosrekisteritietojen luovuttamisen VIS nimetyille viranomaisille.

Ehdotetusta sääntelystä Oikeusrekisterikeskukselle voisi muodostua tietojärjestelmiä koskevia kustannuksia, jotka liittyisivät ainakin sekä tietojen luovuttamiseen VIS nimetyille viranomaisille, että Oikeusrekisterikeskukselle tulevaan veloitteeseen liputtaa tuomioita. Myös muut tietojärjestelmäkustannukset ja työmäärän kasvu olisivat mahdollisia. Kustannusten määrää pystytään tarkemmin arvioimaan, kun eurooppalaisten tietojärjestelmien kansallisen toimeenpanon kokonaisuus ja eurooppalaisen rahoituksen saatavuus selviävät.